

in epistolam ad Colossenses II.

de^o in me i virtute miraculoꝝ scz p̄bēdo virtutē. Luc. vlti. Sedete i ciuitate donec induamini virtute ex alto.

Capitulum secundū.

Quol enim vos scire qualē sollicitudinem habeā p vobis et p his qui sunt loadicie et quicūq non viderunt facies meā in carne vt consolent corda ipsorum instructi in charitate et in omnes diuitias plenitudinis intellectus in agnitione mysterij dei patris et iesu chusti: in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Hoc autē dico: vt nemo vos decipiat in sublimitate sermonū.

Supra cōmendauit statū fidelium: qui est gratie. et actorē scz xpm: hic p̄tegit eos contra p̄trantia huic statui: et p̄mo p̄tra doctrinā corrupentē. Secūdo p̄tra p̄uersos mores. 3°. ca. ibi. Igit si confurrexistis etc. Circa p̄mum vno facit. Quia p̄mo ostēdit sollicitudinē de eoz statu. Scdo tuet eos contra malā doctrinā ibi. Hoc autē dico. etc. Itē p̄ma pars diuidit in tres particulas. Quia p̄mo ponit sollicitudinē. Scdo p̄sonas de quib⁹ sollicitat ibi. P̄mo vobis etc. Tertio de q̄ sit sollicitus ibi. Et consolent etc. Dicit ḡ. Volo em̄ vos scire qualē habeam sollicitudinē scz magnā. Et hoc p̄inet ad bonū plātū Ro. 11. Qui p̄est in sollicitudinē Luc. 2. Pastores erāt in eadem regione vigilantes et custodiētes vigilias nocti supra gregem suū etc. Et non solum p̄ se cōuersis et sibi presentibus sed etiaz p̄ alijs. Unde dicit. P̄mo vobis quos non vidi corpore: sed et mente. et non solū p̄ istis: sed etiam p̄ illis q̄ nō viderūt etc. Sollicitus q̄ppe erat p̄ toto mūdo. Sap. 18. In veste poderis aaron rotus erat orbis terraz etc. Sic in mente apli. 2. Corin. 11. P̄ter ea q̄ extrinsec⁹ sunt instantia mea quotidiana sollicitudo oim ecclesiaz etc. Sed de quib⁹ magis sollicitat Respondeo. de non visis q̄m ad aliqd: qz nesciebat qd fieret circa eos: nō autē simpliciē. Deinde cū dicit. Et cōsolent etc. ostēdit de q̄ sollicitus sit scz de eoz consolatiōne. Et p̄mo hoc ponit. Secūdo quōd possit hoc haberi ibi. Instructi etc. Dicit ḡ. Et cōsolent id est p̄ me habent aut consolatiōnē sp̄ialē cuius consolatiōnis factiū est bonum. Est em̄ factiū gaudij vt q̄ tristat de aliq̄: cōsolēt de alio eque bono. Duo autē sunt que cōsolant nos: scz meditatio sapientie. Sap. 8. Erat allocutio cogitatio nis tedij mei. Altud est oratio Jac. 5. Tristat q̄s in vobis orat equo aīo et psallat. Deinde cū dicit. Instructi etc. ponit sp̄ialiter sapientie instructionē. Duplex est hic lra scz q̄ dicta est et que habet in glo. sic. Et cōsolētur corda ipsoz instructoz etc. ad cognoscendū etc. Et est idem sensus. Instructio ḡ sapie cōsolat cōtra mala temporalia. Debet autē hic esse instructus de via. et ideo dicit. In charitate q̄ scz est via ad deū. 1. corin. 12. Adhuc excellentiorē viā vobis demonstrō: si linguis etc. Instructi ergo in charitate q̄ deus nos diligit: et qua nos euz diligit. vtrūq̄ em̄ nos cōsolat scz et qz dñs diligit nos Gal. 2. Tu ego etc. Et post. Qui dilexit me et tradidit semetipsum p̄ me etc. Eph. 2. Diues in misericordia p̄pter nimā charitatē suā qua dilexit nos etc. Itē qua nos deū diligimus nos cōsolamur. qz consolatio ē amici si p̄ eo sustineat mala Eccl. 22. Et si euenerint mihi mala p̄pter illum sustinebo etc. Et subdit. In omnes diuitias id est in omni capacitate. Intellectus em̄ noster est in poten-

tia ad aliqd cognoscendū. s3 intellect⁹ angeli in sua creatione impletus est sciētia intelligibiliū. Et ideo oportet qz nostro intellectui humano supuentat sciētia. Vel per disciplinā. s3 hec ē insufficiens. qz nunq̄ aliqd tm̄ potest sciri sic qz capacitatē eius impleat. Vel p̄ reuelatiōnē diuinam et donum dei. Et hec est sufficiens Eccl. 15. Impletus euz dñs sp̄ sapientie et intellectus etc. Et ideo dicit. Plenitudo intellectus id est in copiam. Sap. 8. Quid sapientia locupletius? Esa. 33. Diuitie salutis sapientia et scientia. Instructi ergo in copia diuine sapientie que copia implet intellectū. Et hoc habebim⁹ cognoscendo deuz. Et ideo dicit. In agnitionē mysterij etc. id est ad cognoscendū veritatē sacramenti huius occulti scz qz deus sit pater iesu xpi. Vel mysterij dei patris qd est xps iesus. Ideo dicit Matth. 11. de aplis. Abscondisti hec a sapientib⁹ et prudentib⁹ et reuelasti ea puillis. Vel in agnitione eñe generatiōis et incarnatiōis xpi Sap. 6. Cogitare ergo de illa sensus est cōsumatus. Augustin⁹ Beatus q̄ te nouit: infans q̄ te non nouit. P̄ter cognitōz dei habet homo omnē plenitudinem Jo. 17. Hec ē vita eterna vt cognoscant te soluz veruz deū etc. Sed nunqd p̄ cognitōnē xpi implet intellectus? Respondeo sic. qz in eo sunt oēs thesauri etc. Deus h3 oim rerū noticiā: et hec noticia compat thesauro. Sap. 7. Infinitus em̄ est thesaurus hominibus etc. Thesaurus est diuitie congregate. sed effuse non dicunt thesaurus: s3 que in vno sunt. Deus em̄ sapientiam suā sparsit sup̄ omnia opa sua. Eccl. 1. Et sic non habet rationē thesauri: sed fm̄ qz huiusmodi rationes vniunt in vno scz in sapientia diuina. et omnes hmōi thesauri sūt in xpo. Sapia em̄ ē cognitio diuinorum. Scientia vero est creaturaz cognitio. Quicqd autē de deo potest sciri p̄tinet ad sapientiā totum deus abundanter in se cognoscit. Itē quicqd potest cognosci de creaturis cognoscit in se sup̄eminenter. Quicqd autē in sapientia dei est: est in verbo suo vno. qz vno simplici actu intellectus cognoscit omnia. qz in eo non est scientia in potentia nec in habitu. Et ideo in isto verbo sunt oēs thesauri etc. Sed addit. Absconditi. qz qz mihi aliquid abscondit contingit dupliciter. scz vel p̄pter debilitatē intellectus mei: vel p̄pter velamen oppositū. sicut quis non videt candelam. vel quia cecus est vel velata est. Ita in verbo dei sunt omnes thesauri sapientie et scientie sed absconditi nobis qui nō habemus limpidos oculos sed lippos Jo. 12. Adhuc modicū lūmē in vobis est. Et qz est velatū duplici velamine scz creature. qz intellect⁹ noster nunc ad illam cognitōnē non potest nisi p̄ similitudinē creaturaz Ro. 1. Inuisibilia dei p̄ ea que facta sunt intellecta conspiciunt etc. Itē velatū in carne. Jo. 1. Et verbū caro factū ē etc. Et si aliqd videm⁹ de deo: nō tū totum Esa. 45. Vere tu es deus absconditus etc. Numeri. 20. Aperi eis thesaurū tuum. Ponam⁹ qz aliquis habeat candelā velatā non q̄reret aliunde lumen nisi qz habitū ab eo reueletur. et ideo nō oportet sapientiā que rere nisi in xpo. 1. corin. 1. Non existimaui me aliquid scire nisi xpm iesum etc. Et. 1. Jo. 3. Cum reuelabit tunc similes ei erimus scz omnia sciētes. sicut qui haberet librum vbi esset tota scientia non quereret nisi vt sciret illum librum. sic et nos non oportet amplius querere nisi xpm. Deinde cum dicit. Hoc autē dico etc. Instruit et monet eos p̄tra doctrinā corrupentē. Seducebāt autē a q̄busdā p̄bis p̄tra fidē et ab hereticis q̄ docebāt obfuscatias legalium. Jo p̄rio instruit eos p̄tra p̄hos. Scdo p̄tra iudaizates ibi. In q̄ et circūcisi etc. In sciētia vero mūdana duo continent. qz est quedā scientia loquendi. et quedā scientia rerum. et ideo dupliciter possunt decipere. Ideo p̄rimo munit eos contra p̄hos decipientes eos p̄ scientiaz

Explanatio sancti Thome

loquendi. Secundo contra decipientes eos p scientiam reru ibi. Videte ne quis etc. Primo manifestat recepti onem. Secundo assignat roem ibi. Nam si corpore etc. Dicit ergo dico q in christo est omnis scientia. Et hoc dicitur ut no querentes alibi scientiam decipiamini. Et dicit nemo id est nec demosthenes nec tullius in sublimitate sermonis etc. 33. Populum ibi alti sermonis non videbis etc. Sed nunquid est peccatu vti sermonib? sublimibus? Respondeo. Non. qz etiam sancti viri elegantius loquunt q etiam rhetores mundi. sicut ambrosius. hieronymus. et leo papa. Nam si licet vti ad persuadendu in malo ornata locutione. multo magis in bono.

Lectio secunda.

Nam et si corpore absens sum: s; spiritu vobiscu suz gaudens et videns ordinem vestrum et firmamentuz eius que in christo est fidei vestre. Sicut ergo accepistis iesum christum dominu nostrum: in ipso ambulate: radicati et supedificati in ipso et pformati in fide sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiaru actione. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam fm traditione hominu scdm elementa mundi et non scdm christum. qz in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporealiter. et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis.

Supra monuit ne per aliquam fallacia sermonis decidat a fide: hic ponit rationem monitionis: que sumit ex bonis que in istis erant que non debebant perdere sed pscere in eis. et primo comemorat bona habita. Secundo ostendit quod in eis pficiant ibi. Sicut ergo etc. Circa primum duo facit. quia pmo ostendit qualiter sunt sibi nota bona eorum. Secundo que bona in eis sunt ibi. Gaudens etc. Dicit ergo. Nam et si etc. quasi dicat. Licet no pdicauerim vobis nec vna facta ocul videam in spu vobis inter sum p affectione gaudens de bonis vestris. 1. cor. 5. Absens quide corpore: presens vero spu. puer. 10. Filius sapiens lenificat patres etc. Et hoc qz reuelabat sibi per spum sanctu. Et ideo dicit. Sed spu vobiscu sum. 4. Reg. 5. Nonne cor meum in presenti erat qn reuersus est homo de curru in occursum tui etc. Gaudens in q sum qz videns sum ordinem id e ordinata vestra couersatione. 1. cor. 14. Omnia honeste et fm ordinem fiant in vobis: Indic. 5. Stelle manentes in ordine et cursu suo etc. Et firmamentu etc. 2. 1. 2. Firmu fundamentu dei stat etc. Et hoc in xpo Eph. 3. Habitaere christu p fidem in cordibus vestris etc. Ecclesia eni est spuale edificiu Eph. 2. In quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctu in dno. Huius aut bonitas pstitit in debito fundamento qd est fides et in debita supedificatione. Et ideo hec duo posuit. Deinde cum dicit. Sicut ergo etc. monet eos ad hec seruanda. Et pmo ad pficiendu. Secundo ad persistendu. Tertio ad gratias agendum. Dicit q sicut accepistis xpm iesum dnm nostrum non puerrendo in ipso ambulare Ro. 12. Adherentes bono. Ecclesia quos compaet spuali edificiu. 1. cor. 3. Templu dei sanctum est quod estis vos. Quia docet arbori qz fert fructu Et eadem est comparatio fundamenti ad domu. et radicis ad arborē. qz virtusqz firmitas est radix et fundamentum

xps etc. 11. Erit radix iesu qui stat in signu populoz. 12. Cor. 3. Fundamentu aliud nemo potest ponere preter id qd positum est. qd est xps iesus etc. Ideo dicit. Radicati sicut boni rami. et supedificati in ipso et confirmati sicut boni lapides. hoc e si psterius i fide etc. 1. Pe. ultimo. Aduersarius vester etc. Et post. Qui resistite fortēs in fide etc. Et hoc sicut didicistis sicut in vera fide Gal. 1. Si quis vobis euangelizauerit preter id qd accepistis anathema sit etc. Abundantes in eo in gratiaru actione id est gratias agentes abundanter. 1. thessal. ultimo. In omnibus gratias agite. 2. Nachab. 1. De magnis periculis a deo liberati magnifice grās agimus ipi etc. Deinde cu dicit. Videte etc. monet ne decipiant p vanā sapientiam. Et pmo ponit monitione. Secundo rationem ibi. In ipso etc. Circa primum pmo docet vitare qd potest decipere. Secundo ostendit quare illud decipiat ibi. Secundo traditiones etc. Sed q aliquis decipiat p sapientiam secularē dupliciter contingit sicut quandoqz p pncipia realia pbie. quosqz p sophisticas rationes. Et vtrasqz docet cauere. Unde dicit. Ne quis etc. id est p philosophica documēta etc. 4-7. Sapientia tua et scientia hec decepit te. Multi em sunt ppter pbiam decepti a fide deuiantes. Ire. 10. Stultus est factus omnis homo a scia sua etc. Quantu ad secundu dicit. Et inanem fallaciaz q non fundat nisi sup apparēti inuolutione verborz Eph. 5. Nemo vos seducat inanibus verbis. Sed quō seducens? Qui seducit oportet habere aliqd apparens et aliqd non existens. Ideo pmo ponit pncipiū apparentie. Secundo defectum existentie. Principiū apparentie est duplex sicut auctoritas phoz. et qtu ad hoc dicit. Scdm traditione hominu id est fm ea q aliqui tradiderunt p propria ratione. ps. Dominus scit cogitationes hominu qm vane sunt. Aliud est adinuentio rationis qm sicut aliquis vult metri ea que sunt fidei fm pncipia rerum. et no fm sapientiam diuinam. Et hoc em multi decipiunt. Et ideo dicit. Scdm elementa mundi. etc. Sap. 13. Heqz operibus attendentes agnouerunt qd esset artifex etc. Quanto enim causa est altior: tanto habet superiores effectus. Unde qui voluerit considerare effectus superiores fm causas inferiores decipiet. sicut si quis consideret motum aque fm virtutem aque non potest scire causam refluxus maris. sed sic si considerat eū fm virtute lune. In multo magis decipiet q considerat pncipios dei effectus fm elementa mundi. Et hec est causa apparentie. S; nunqd sunt semp respuēde traditiōes hoim et rationes? Respondeo. Non. sed tunc qn pcedit pbisica ratio fm illa et no fm xpm. Infra eodez. Non tenentes caput ex quo totu corpus p nexu et colunctiones subministratu crescit in augmentum dei etc. Vel potest exponi fm elementa mundi mensurando sicut veritate fm veritate creaturarū. Vel hoc dicit ppter idolatras colentes idola et dicentes. Io uem celum. Vel fm iudeos vt sit sensus. ppter pbiam id est p ratione volentium trahere ad legalia fm elementa mundi id e fm obseruatiōes corporeales Gal. 4. Sub elementis mundi eramus seruientes. Sed prima expositio est melior. Deinde cum dicit. Quia in ipso etc. ponit ratione predictoz dicens. Quicqd no est fm xpm respuendum est. Sed nunqd est xps tantus vt p eo omnia respu debeant? Et respondet qz ita. qd ostendit tripliciter. Primo p comparatione ad diuinitate. Secundo p comparatione ad fideles ibi. Et estis etc. Tertio p comparatione ad angelos ibi. Qui est caput etc. Dicit q. Ideo respuendum est qd est contra eum quia ipse est deus. Unde plus est ei standum q omnibus. quia in ipso habitat etc. De em est in omnibus. sed in quibusdam per participatiōne similitudinis sue bonitatis vt lapis et alia huiusmodi

in epistolam ad Colossenses II

Et talia non sunt deus sed habent in se aliquid dei. non eius substantia sed similitudinem eius bonitatis. Et ideo non habitat in eis plenitudo diuinitatis. quia non est ibi fm substantia. Item est in mentibus sanctis que p amorem et cognitionem attingunt deum. Et ideo deus est in eis fm gratia sed non corporaliter sed fm effectum gratie nec est plenitudo sed fm aliquos effectus terminatos. Sed in christo est corporaliter. quod exponitur tripliciter. Corpus enim diuiditur contra umbram infra eodem. Que sunt umbram futurorum etc. Et sic deum contingit dupliciter in habitare. vel fm umbram. vel corporaliter id est realiter. Primo modo inhabitat in veteri lege sed in christo inhabitat corporaliter id est realiter. et fm veritatem. Alio modo quia alij sancti inhabitantur solum fm animum non fm corpus. Ro. 7. Scio quod non habitat in me id est in carne mea bonum sed in christo diuinitas inhabitat corporaliter. quia inhabitatio dei qua sanctos inhabitat est per operationem. id est per amorem et cognitionem quod est opus solius mentis rationalis. sed in christo inhabitat per assumptionem hominis in unitate persone. Unde qui quid pertinet ad hominem totum inhabitatur a deo. et ideo caro et mens inhabitatur. quia ambo sunt unita verbo. Job. 1. Et verbum caro facti est. Sed tertio modo est sensus. Tribus est modis est deus in rebus. Unus est communis per potentiam presentiam et essentiam. Alius per gratiam in sanctis. Tertius modus est singularis in christo per unionem. Corpus autem tres dimensiones habet. Et plenitudo diuinitatis his modis in christo superabundat. ideo corporaliter dicitur in eo esse. Et primus quidem modus est quasi longitudo. quia se extendit ad omnia. Item latus est per charitatem. Item quantum ad profundum incomprehensibilis. Et hoc Nestorius errat. dicens unionem factam per inhabitationem tantum dicens verbum inhabitasse carnem. Sed contra hoc est quod apostolus dicit. Job. 2. Exinanit semetipsum etc. Inhabitare autem hominem non est exinanire sed hominem fieri. Et ideo subdit. In similitudine hominum factus est. Et ideo habitabilis dicitur christo. non quasi alius sit qui habitat et qui inhabitatur. sed ipse est et homo et plenitudo diuinitatis. Et deinde cum dicit. Et estis in illo etc. Ostendit idem per comparationem ad alios. Quasi dicitur Omnia accepistis. Job. 1. De plenitudine eius etc. Sciendum est autem quod platonici dicunt quod diuina dona pertinent ad homines mediis substantiis separatis. Et hoc est verum etiam fm Dionysium. sed hoc est quoddam speciale. quia ab eo immediate qui replet angelos. Job. 1. Unigenitus dei filius qui est in sinu patris ipse enarrauit etc. Hebr. 2. Cum initium accepisset enarrari per dominum ab his qui audierunt etc. Et ideo dicit. Qui est caput omnis principatus et potestatis in quantum est rex corporis et dominus. non per conformitatem nature. quia sic caput est hominum. Et tangit istos ordines qui vident habere quadam femininitatem

Lectio tertia.

In quo et circumcisi estis circumcissione non manufacta in expoliatioe corporis carnis. sed in circumcissione christi concisus est in baptismo. in quo et resurrexistis per fidem operationis dei: qui suscitauit illum a mortuis. Et vos cum mortui essetis in delictis et preputio carnis vestre concisus estis cum illo donans vobis omnia delicta. delictis quod aduersus nos erat cyrographus decreti quod erat contrarium nobis. Et ipse tulit de medio affigens illud cruci. et expolians principatus

et potestates. traduxit confidenter palam triumphans illos in seipso.

Supra munuit fideles contra deceptiones secularis sapientie hic instruit et munit eos contra hereticos volentes eos ad legalia trahere: quos primo docet vitare. Secundo excludit eorum falsam seductionem ibi. Nemo etc. Iterum prima in duas. quia primo ostendit legalia esse impleta in christo. Secundo ea excludit ostendens quod non tenentur ad ipsa ibi. Nemo vos etc. Inter legalia autem primum est circumcisio. in qua iudei profitebantur obseruantiis veteris legis. sicut nos in baptismo profiteamur obseruantiam noue legis. Gal. 5. Testificor omni circumcidenti se quoniam debitor est vniuersae legis faciente. Unde dicit quod fideles sunt circumcisi quadam spirituali circumcissione. Ex quo sequitur quod illa cessat. Unde primo ostendit quod circumcissione sunt circumcisi. Secundo in quo accipitur hec circumcisio ibi. Consepulti etc. Tertio assignat rationem huius circumcissionis ibi. Et vos cum mortui etc. Circa primum sciendum est quod duplex est circumcisio scilicet carnalis et spiritualis. Per christum vero sumus circumcisi non circumcissione carnali sed spirituali. Et ideo primo excludit carnalem. Secundo asseruit spirituales. Dicit ergo. In quo scilicet christo circumcisi estis circumcissione non manufacta. Ro. 2. Non enim qui in manifesto iudeus est: neque qui in manifesto in carne est circumcisio. sed qui in abscondito iudeus est et circumcisio cordis in spiritu non littera etc. In expoliatioe corporis carnis hoc dupliciter potest legi. Uno modo sic. Dico circumcisi non manufacta circumcissione. vos dico manentes in expoliatioe. id est carnalis corruptionis. fm illud. 1. cor. 15. Caro et sanguis regnum dei non possidebit etc. Quasi dicit. Ideo circumcisi. quia non habetis iam vitia carnis. infra. 3. Expoliantes vos veterem hominem cum suis actibus etc. Vel dico circumcissione non manufacta quod circumcisio manifeste ostendit in expoliatioe corporis carnis quod abscondit ab alia. Non alia littera habet. Littera carnis scilicet corporis carnis. id est periculis corporis que est caro. non quod aliud sit corpus et aliud caro. Et dicit carnis alludens legi. vbi fit mentio de carne. Gen. 17. Circumcidetis carnem preputij vestri etc. Et hoc ut ostenderet quod est quedam carnalis obseruantia. Sed nos non tali sumus circumcisi: sed circumcissione christi. Sicut enim christus assumptus similitudinem carnis peccati. id est carnem passibilem ut a peccato liberaret. ita et remedia legis ut a legis obseruantia liberaret. Vel quam christus facit in nobis que est spiritualis circumcisio. Ro. 2. Non littera sed spiritu. Secundo ostendit quod adepti sumus eam in baptismo. et sic baptismus est spiritualis circumcisio. Et primo ostendit quod in baptismo exhibetur figura mortis christi. Secundo quod in eo accipitur conformitas ad resurrectionem christi ibi. In quo et resurrexistis etc. Dicit ergo. Consepulti etc. quia in eo exprimitur similitudo mortis christi. ut sicut christus postquam in cruce et postea in sepulchro: ita qui baptizati sunt postquam sub aqua et ter sicut stetit christus triduo in sepulchro. Consepulti etiam. id est baptizati ad similitudinem mortis christi. ut sicut in ea destruxit peccata: ita et in baptismo. Et sicut resurrexit de sepulchro ita et nos a peccatis in re: et a corruptione carnis in spe. Et hoc per fidem. quia virtute dei resuscitatus est. ps. Resuscita me etc. Et credes habere resurrectionem sit princeps huius resurrectionis. Roma. 8. Qui suscitauit ipsum christum a mortuis uiuificabit et mortalia corpora vestra etc. Sed et christus resuscitauit se. Radice est operatio patris et filij. ps. Exurgat diluctio etc. Deinde dicit. Et vos cum etc. Ostendit eandem similitudinem. et primo ostendit similitudinem. Secundo modum dictorum ibi. Delictis etc. Littera non est difficilis. Dixi vos circumcisos quod concisus estis christo in baptismo et comparauit baptismum sepulture et

Explanatio sancti Thome

morit. Sed potest dici qd ad propositū magis esset si vi-
catur qd primo ostenditur qd bapism⁹ sit circūcisio. Se-
cundo ostendit rationē quare. quia scilicet peccatū est su-
perfluitas ⁊ caro prepuis est superfluitas. Idem ergo ē
deponi peccatū ⁊ prepuis. Sed in bapismo deponitur
peccatum. Ergo est idē qd circūcisio. ¶ Et id dicit. Cū
essetis mortui in delictis. id est propter delicta vestra. ps.
Mors peccatorum pessima. ¶ Et ppucto carnis v're. id
est carnalis concupiscentie qd pertinet ad originale qua-
si astricti reatu maloz accū ⁊ peccatū mortalis hoc faci-
ens xps conuincit ⁊ c. Ephe. 2. Cum essetis mortui
delictis ⁊ peccatis vestris ⁊ c. Et hoc remouēs a vobis
omne peccatum condonans ⁊ remittens vobis omnia de-
licta. Idem est igitur circūcidi ⁊ conuincari. ⁊ hoc in ba-
pismo per remediū mortis peccati. ⁊ cum circūcidimur
per remotionē peccati originalis. Sed quomodo cōdo-
nauit? Respondeo dicendum est qd homo peccatō duo in-
currit scilicet reatū culpe. ⁊ seruitutē dyaboli. Et ideo di-
cit quō sunt peccata condonata. Primo quantum ad re-
motionē seruitutis dyabolice. Secundo ponit ablatiōez
reatus culpe ibi Expoliās ⁊ c. ¶ Dicit ḡ delens ⁊ c. Qd
decretum dupliciter potest intelligi. Uno modo lex vet?
Ephe. 2. Legē mandatorum decretis euacuans ⁊ c. Et
sic loquitur hic ad iudeos. Quasi dicat. Et vos cōluit
scilicet. Cyrographus est scriptura manualis ⁊ pprie fit
pro cautionē contractū. Quicunq; frangit decretū dei
efficitur reus culpe. Et hic reatus consistit ⁊ in memoria
hominis inde perturbata ⁊ maculata in memoriā dei in-
dicatur ⁊ demonū qui cruciatur sunt. Hoc ergo rema-
nens memoria vocatur cyrographū. xps ergo qui cōdo-
nauit omnia: ⁊ hoc delens cyrographus id est memoriā
transgressionis. quod cyrographum vel decretū erat ad
uerius nos. quia vtrūq; erat contra nos. Lex quidez. qd
faciebat cognitionē peccati ⁊ non iuuabat. Cyrographū
autē. quia memoriā transgressionis ad puniendum erat.
Et dicit decretū. quia non remittit vt faciās qd nō pecca-
ueris. sed quia non est in memoriā dei ad puniendū. nec
in demonis memoriā ad accusandū: nec in te ad contri-
standū. ps. Beati quorum tecta sunt peccata ⁊ c. Vel
cōmunitur loquitur non solus ad iudeos sed ad omnes.
Unum decretū factū est primo homini. Gen. 2. Ex omni
ligno paradisi comede: de ligno autē scientie boni ⁊ ma-
li ne comedas. In quacūq; die comederis morte morie-
ris ⁊ c. Sed huiusmodi decretum est homo transgressus
⁊ hoc in memoriā est cyrographum contrariū nobis qd
xps deleuit. Et quō? In cruce quando tulit ipm de me-
dio ⁊ c. Consuetudo em erat qd soluens omnia ad que qd
tenebat scindebat cyrographū. Homo autē erat in pec-
cato. sed xps soluit pro nobis patiēdo. ps. Que nō. ra-
put tunc exoluēbā. Et ideo simul cum morte xpi hoc cy-
rographū est destructū. Et ideo dicit. Tulit de medio
id est sustulit de reꝝ natura. ⁊ hoc affigens cruci per quā
satisfaciens deo: tulit peccatū nostrū. ¶ Deinde cū dicit
Expoliās ⁊ c. Ostendit quō liberauit a seruitute pecca-
ti. Detur em qd vsurarius ppter cautionē teneat homi-
nem captū. Non sufficeret destructio cautionis: nisi libe-
raret. Sic ⁊ xps. Et ideo dicit. Expoliās ⁊ c. Nec expo-
liatio refertur ad sanctos mortuos ante passionem xpi. ⁊
sic xps eos de inferno expoliādo liberauit. Zach. 9. Tu
vero in sanguine testamenti tui emisti vincos tuos de
lacu in quo non erat aqua ⁊ c. Isa. 49. Equidez ⁊ capti-
uitas a forti tolletur. ⁊ quod ablatū fuerit a robusto sal-
uabitur. Vel de viniis. ⁊ sic expoliāuit eos a demonibus
Luce. 11. Si autē fortior illo supueniens vicerit eum vni-
uersa arma eius auferit in quibus cōsistebat: ⁊ spolia ei⁹

distribuet. Job. 12. Princeps huius mūdi eijsiet foras
⁊ c. Dicit ergo expoliās principatus ⁊ potestates. id est
ipsoz demones. Ephe. vlti. Aduersus principes ⁊ pote-
states: aduersus mundi rectores tenebrarum harum ⁊ c.
¶ Traduxit ipsoz sanctos p̄sident tanq̄ auctoritatē ha-
bens in in celū q̄tum ad mortuos ⁊ viuos in regnū glo-
rie sue. Vel traduxit id est extra duxit. id est expulit prin-
cipatus ex homine. Isa. 51. Induere fortitudinē brachi-
um domini ⁊ c. ¶ Valz id est euident iudicio qd cogno-
scatur qd traducti sunt. Olim enim torus mundus serui-
uit idolis nunc non. Vel palā coram multitudine ange-
lorum. tum quia descendit ad infernū sanctorū: ⁊ ruz quis
ascendit in celū. Et hoc in semetipso id est in sua virtute
Phil. 3. Scdm opationem qua possit etiā subijcere sibi
omnia. Alia littera sic habet. Et exuens se carne p̄nci-
patus ⁊ potestates. exēplauit fiducialiter triūphano. Et
exponitur sic. Exuens se carne. id est mortalitate. 1. cor.
15. Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebunt. id est mor-
talitas carnalis corruptionis. Ro. 6. Xps resurgens ex
mortuis iam nō moritur mors illi vltra nō dominabitur
⁊ c. 2. cor. 5. Et si cognouimus fm carnē xpm: sed nunc
iam nō nouimus. Exp̄l̄uit. i. in se exēplū prebuit quo-
modo sunt vincendi. Reliqua non mutant.

Lectio quarta.

Memo ergo vos iudicet in cibo aut i
potu aut in parte dici festi aut neo-
menie aut sabbatoꝝ que sūt vmbra
futuroꝝ. corpus autē xpi. Memo vos sedu-
cat volens in humilitate ⁊ religioꝝ angeloꝝ
que non vidit ambulās frustra in flar⁹ sen-
su carnis sue ⁊ non tenens caput ex quo to-
tum corpus per nex⁹ ⁊ conuictiones siue
ministratū ⁊ constructū crescit in augmētū
dei Si ergo mortui estis cum christo ab ele-
mentis huius mundi quid adhuc tanq̄ vi-
uentes mūdo decernit? Ne tetigeritis. ne-
q; gustaueritis. necq; contractaueritis q̄ sunt
omnia in interitu ipso vsu scdm precepta ⁊
doctrinas hominū que sunt rationē quidez
habentia sapientie in superstitione ⁊ humi-
litate ⁊ non ad p̄cedū corpori nō in honore
aliquo ad saturitatē carnis.

Supra ostendit legalia esse impleta in christo propter cir-
cūcisionē in eo impleta que est legalii professio: hic con-
cludit eos nō obligari ad legalia precepta ceremonialia.
Cerimonialia vero erant quatuor scilicet sacrificia. sacra
sacramenta ⁊ obseruantie. Sacrificia imolabantur deo
vt oues vituli ⁊ huiusmodi. Sacra erant sicut vasa ⁊ so-
lennia tempora. Sacramenta erant tria. scilicet circūci-
sio. agnus paschalis. ⁊ consecratio sacerdotū. Obserua-
tie autē erant ea que pertinebant ad singularē conuersa-
tionē populi isrl. vt cibi. vestes ⁊ huiusmodi. Quedam
vero predictoꝝ p̄tinebāt ad quosdā. vt sacrificia vasa ⁊
alia huiusmodi. qdā ad oēs. De primis autē nō facit men-
tionē. sed de tangētibus totū populū sicut nūc bapism⁹.
Facit autē mentionē de obseruantijs. qz abstinēbāt a cer-
tis cibis. Leu. 11. vt de q̄drupedib⁹ ab his q̄ vngulā nō
diuidūt. In potu etiā vas qd nō haberet oꝝculū in iuday
erat. ⁊ q̄qd in eo erat. Et ideo ḡ tuz ad hoc dicit. Memo

in epistolam ad Colossenses II

vos iudicet id ē cōdēnabiles putet in hoc qd vtimini et
bis vltorib⁹ phibitis in lege Ro. 14. Qui nō māducat
māducatē nō iudicet etc. Itē facit mētiōez de sacris ad tē
porū solennitatē p̄tinētib⁹. In veteri autē lege erat solē
nitas iugis. vt sacrificiū vespertinū et matutinū. quedam
autē q̄ certis tēporib⁹ fiebāt. Et horū quedā fiebant plu-
ries in anno. quedā semel t̄m. sicut pascha. scenopogia
et penthecosten. sed sabbatū et neomenia pluries. qz istū
qualibz ebdomada. illud semel in mēse. Et hui⁹ rō erat
quia omnia festa tendūt ad honorē dei. Impēdūt autē
deo honorē. vlt ppter aliqd eternū: et sic est iuge sacrifici-
um. vlt ppter aliqd tēporale. et hoc q̄tum ad totū homi-
nū statū. et sic sunt duo scz creatiōis bñficiū et sic est sabba-
tum. Exod. 20. Memento vt diē sabbati sanctifices. Et
ratio ponit ibi. qz septimo die requieuit. Et ratio allego-
rica ē. qz significat quietē xp̄i in sepulchro. Et anagogi-
ce querit anime in deo Itē bñficiū p̄pagatiōis et p̄serua-
tiōis qd fit p̄ tēpus. Et qz iudei obstruāt tēpora a luna
ideo dicit: Fēstā neomenie. id est noue lune. Sunt etiā
alīe causē scilicet liberationis specialis. et sic superaddite
sunt aliē solennitates. et ideo dicit: In p̄re diei festi. aut
neomenie q̄ fit quolibet mēse. Leuit. 23. aut sabbatorū
p̄ qualibet septimana. Et dicit sabbatorū. quia sabbatū
est requies. et isti habebāt plura sabbata. qz septimū diez
et septem septimanas scz p̄theocosten. que in septima se-
ptimana est a pascha: que est principū anni. et septimum
mēsem et septimū annum in quo fit remissio debitorū
Itē septima septimana annoz scilicet in tubileo. Et ideo
dicit Sabbatorū. Quasi dicat. Nullus vos condemnet
quia hec non obseruatis. Et hoc ideo. qz sunt vmbre fu-
turorū scz xp̄i. Et ideo veniēte dicitur debet cessare vmbra.
Corpus autē xp̄i. i. corp⁹ p̄tinēs ad xp̄m. qm̄ qd vi-
det vmbra sperat qz corp⁹ sequat. Legalia autē sunt vmbra
p̄cedēs xp̄m et cū figurabāt v̄tūz. Et ideo dicit. Cor-
pus. i. veritas rei pertinet ad xp̄m: sed vmbra ad legēz.
Deinde cū dicit. Nemo vos seducat etc. loquit cōtra
seductores et deceptores. Et p̄mo monet vt nō decipiantur.
Secūdo arguit deceptos ibi. Signis mortui etc. Itē
primo reddit cautos a seductiōe. Secūdo ostendit p̄ qd
seducant ibi. Volens in humilitate etc. Tertio in q̄ veni-
ciat ibi. Que nō vidit etc. Dicit ergo. Nemo vos sedu-
cat scz a veritate quas dixi. Ephe. 5. Nemo vos seducat
in vmbis verbis etc. Seducūt enī in humilitate istī p̄seu-
do introducēs legalia. qz vtebant simulata sanctitate.
Sanctitas autē in duobus cōsistit scz in humana cōuersa-
tione et cultura dei. Isti autē ostendebāt humilē cōuersa-
tione vidētes nō curare de reb⁹ mūdi. Et ideo dicit: In
humilitate Eccl. 19. Est q̄ nequit se humiliat et interiora
eius plena sunt dolo. Itē dicebant se p̄dicare ad reue-
rentiā dei. Et dicit. Et religione angelorū. Religio enī
est fm̄ nullū q̄ cuiā nature quā diuinā vocat cultū et ces-
rimoniā afferit. 2. tibi. 3. Habētes quidē speculē pietatis:
virtutē autē eius abnegātes. Et fm̄ glo. legit sic. In re-
ligione etc. Quia p̄ hoc intrēdunt qz videant esse angeli
id est nunciū dei. Mat. 7. Attendite a falsis p̄phetis etc.
Et in religioe angelorū ad līam. qz ver⁹ lex est tradita p̄
āgelos in manu mediatoris. vt dicit Gal. 3. Heb. 2. Si
enī qui per angelos dictus est fimo factus est firm⁹ etc.
Et isti dicebant cultū legis obseruādum. qz tradita erat
p̄ angelos. Sed tamen triplex est eorū defectus scz scien-
tīe iusticie et fidei. Et q̄tum ad p̄imum dicit. Volens que
non vidit. id est intellexit p̄suadere. et semp̄ repetas. Ne-
mo vos seducat. Isti enim nesciebant quo sine data est
set lex. i. tibi. 1. Volentes esse legis doctores non intelli-
gentes neqz que loquunt: neqz de quib⁹ affirmāt. Quā-
tum ad secūdū dicit. Ambulans frustra iſtat. Licet sic

humilitatē pretendāt. Et ponit duo. scz qz religio eorū
sit inutilis. qz ambulat frustra scz operātes opa que nō
p̄sunt ad vitā eternā. Sap. 3. Inutilia sunt opera eorū
Job. 39. Frustra laborant nullo timore cogente. Itē p̄-
tendunt falsam humilitatē. Unde dicit. Inſtat etc. Dif-
ferētia est int̄ inflatū et pingue. quia pingues veritatis
sunt pleni. inflati vero vacui sed vento extensi. Qui er-
go vere sunt humiles. sunt pleni. sed qui apparēt t̄m in-
flati. Sap. 4. Dirumpe illos inflatos sine voce. Hoc sensu
intelligit illud. Sciētia inflat. 1. cor. 8. Hec sapiētia
est grauis. scz qz inflat nō que est ex deo. Mat. 16. Caro et
sanguis nō reuelauit tibi etc. Quātum ad tertium dicit
Non tenēs caput. scz xp̄m p̄ fidē. Et talis decipit. qz si
ne xp̄o est in tenebris. 1. tibi. 6. Si qd non acq̄sicit sanis
verbis etc. Sed quare ē caput? R̄ndet dicens. Quia ab
eo dependet totum bonum corpis scz ecclie. In corpore
enī naturali sunt duo bona. scz cōpactio membrorū et au-
gmentum corpis. Et hoc habet ecclia a xp̄o. Et eo enim
dependet totum corpus. Ro. 12. Multi vnum corp⁹ sum-
mus in xp̄o etc. Et ideo dicit Cōnexum. In corpore enī
est duplex cōiunctio mēbroz. scz scdm̄ cōtactum. qz ma-
nus est cōiuncta vlnē. hec pectori et sic de alijs. Alia ē
cōnexio seu cōiunctio neruorū. Et ideo dicit Cōiunctū
et cōnexum. Sic in ecclia est cōiunctio per fidē et sciētiam.
Ephe. 4. Unus dñs vna fides. vnuz baptisma. Et
hoc nō sufficit: nisi sit cōnexus charitatis et cōnexio sacra-
mentorū. et ideo subdit. Subministrat⁹ p̄ nex⁹. qz p̄ chari-
tate vnuz subministrat alteri. Auget etiā p̄ xp̄m. quia
crecit scz corp⁹ cōiunctum sic in augmentū dei. i. quod
deus facit in nobis. ps. Deat⁹ vir cuius est auxiliū abs-
te ascensionis in corde suo disposuit etc. Vel dei id ē xp̄i
qui deus corpus auget dum auget ecclia. Ephe. 4. Ad
cōsumationē sanctoz in opus ministerij in edificatiōz
corpis xp̄i etc. Deinde cū dicit. Si q̄ mortui etc. Argu-
it iā de ceptos. Et p̄mo ponit rōez redargutiōis ex cōd-
itiōe p̄ceptoz. Secūdo ex p̄ditiōe eorū in q̄b⁹ decipit
hanc ibi. Que omnia sunt etc. Cōditio eorū erat libertas
qz sicut erāt mortui peccatorū ita et legi. Unde seruare eā
nō debebāt. Dicit q̄. Si mortui estis cū xp̄o mortuo le-
gi ad elementis mundi id est a legalib⁹ obseruantijs. qz
iudei seruēbāt deo vero: tamē sub elementis. sed gētiles
sub ipso elementis. qd adhuc veritate cognita tanq̄ in
hoc mundo vt iudei decernitis tāgēda et comedēda scilicet
licet dicens: Ne tetigeritis hoc qz peccatum est: neqz gu-
staueritis de porco et anguilla. Leuit. 11. Deinde cū
dicit. Que omnia etc. Ostendit qualia sunt ex pte legalū
um dīcēs qz sunt noxia et vana et grauis. Tū dicit. Que
omnia sunt in interitum: qz mortifera post passiōē chri-
sti ponētibus spem in eis. sed post tēpus gratie diuulga-
te simplicitē omībus sunt mortifera. Ad dico p̄p̄t opini-
onē hieronimi et aug⁹. que supra ad Gal. 2. cap. ponit.
Ad interitū q̄ et in morte p̄ducētia sunt. Et si dicat qua-
re q̄ legimus vetus testamentū: dicit qz legimus ad testi-
monū non ad vsum. Et ideo dicit: Sunt in interitū ipso
vfu. id est non ad testimoniū scz ad vsum Itē sunt vana q̄
nō innitunt rōi nec auctoritati: sed hec nō innitunt au-
toritati diuine scz humane. Tū dicit fm̄ p̄cepta. S; nū-
quid nō sunt p̄cepta a deo? Respondeo sic quousqz veni-
ret veritas. Mat. 15. Trituz fecistis mandatū dei pro-
pter traditiones vestras. Itē non innitunt rationi: qz
sunt habentia rationē sapientie in sup̄sticiōe. Quasi di-
cat. Non habet rationē que inducat: nisi ad supersticiōz
id est ad religionem supra modū et extra tēpus ipsoz
obseruatum. Et in humilitate scilicet simulata t̄m scdm̄
deiectionez. quia q̄ liberatur per ch̄istum a seruitute le-
gis non debet se supponere seruituti. Gal. 5. Nolite ite-

Explanatio sancti Thome

Fun. sub iugo seruitutis contineri etc. Seruant tñ aliq̄ q̄
et si nō auctoritate diuina tñ humana rōe sunt vilia . sed
hoc deficit hic. Sunt em̄ graua bec fm̄ se considerata .
Tria aut̄ desideramus scz quietē honorē et sufficientiam
que bec legalia non habēt. Subtractio em̄ ciboz cōtra
ria est saturitati. Inducunt etiā laborē propt̄ obseruati
as multiplices. Nec sunt ad honorē sed ad confusionem
mīsa. vt illa aspersio cineris et huiusmodi. Act. 15. Hoc
est on⁹ quod nec patres nostri nec nos portare potui
mus etc. Ad non p̄cendū corpori id est ecclie nō ad hono
rem deit̄ sed ad saturitatē carnis. id est ad implendū car
nalem affectum.

Capitulū tertium.

Sicut si consurrexistis cū xp̄o : q̄
sursum sunt querite vbi xp̄s ē in
dextera dei sedēs. que sursum sunt
sapite nō que sunt super terram
Mortui em̄ estis et vita vestra abscondita ē
cū xp̄o in deo. cū aut̄ xp̄s apparuerit vita ve
stra. tunc et vos apparebitis cū ip̄o i gloria
Mortificate ergo mēbra v̄ra q̄ sunt sup̄ ter
ram. fornicationē. imundiciā. libidinē. concu
piscentiā malā. et auariciā que est simula
crozū seruitus propter que venit ira dei in
filios incredulitatis in quibus ambulastis
aliquando cum viueretis in illis .

Supra apostol⁹ monuit fideles cōtra seductōes : hic in
struit eos contra perueritatē moy. et p̄mo p̄dit genera
lē doctrinā. Secūdo specialē ibi. Mulieres subdite etc.
Circa primū duo facit . qz primo instruit eos de habēda
recta intētionē finis. Secūdo de recitudine hūane acti
onis ibi. Mortificate etc. Itē prima diuidit in duas p̄
tes. qz primo ponit modū instructionis. Secūdo assignat
rationē ibi. Mortui em̄ etc. Circa primū primo ponit sus
ceptū beneficiū. Secūdo ex hoc p̄cludit instructionis do
cumentū ibi. Que sursum etc. Beneficiū est q̄ surrexim⁹
cū xp̄o resurgente. sed hoc dupliciter. In modo per sp̄z
copozalis resurrectionis. 1. cor. 15. Si aut̄ xp̄s predicat
qz resurrexit a mortuis. quō quidā dicunt in vobis quō
niā resurrectio mortuoz nō est. Itē cū eo resurgente re
paramur ad vitā iusticie. Ro. 4. Tradit⁹ est p̄p̄ deli
cta nostra. et resurrexit propt̄ iustificationē nostrā. Qua
si dicat. Si xp̄o resurgente et vos resurrexistis. 2. cor. 4
Qui suscitauit dñm iesum et nos cum iesu suscitabit etc.
Deinde cū dicit. Que sursum etc. Concludit documē
tum debiti finis. et primo p̄ cōparationē ad finē et vt sinez
principaliter aliq̄s intēdat. Secūdo vt fm̄ finē de alijs
iudicet. Dicit ergo Si consurrexistis cū xp̄o que sursum
sunt querite. Mat. 6. Primū querite regnū dei et iustici
am eius etc. Sic em̄ est finis. ps̄. Unā p̄t̄ij a domitō etc.
Et ideo hoc dicit vbi xp̄s sedet in dextera. Mat. 24. Do
min⁹ quidē ibs postq̄ locutus est eis assumpt⁹ est in ce
luz et sedet a dextris dei etc. ps̄. Sede a dextris meis etc.
Et intelligēda est dextera nō pars aliqua copozalis sed
similitudinaria. Dextera em̄ est potior pars homis . xp̄s
ergo sedet ad dexterā. qz fm̄ qz homo in potiorib⁹ bonis
patris est. sed fm̄ qz deus in equalitate eius est. Et sic sit
ordo in vobis . vt quia xp̄s est mortuus et surrexit. et sic ē
assumptus a dextris dei : ita et vos moriamini peccato .
vt postea viuatis vita iusticie. et sic assumamini ad gliaz.
Vel nos resurrexim⁹ per xp̄m ip̄e aut̄ ibi sedet. ergo de
siderium n̄m debet esse ad ip̄m. Mat. 24. Vbi fuerit

corpus ibi cōgregabunt et aquile etc. Mat. 6. Vbi ē d̄s
saurus tuus ibi est et cor tuū etc. Itē debem⁹ iudicare de
alijs fm̄ ip̄m. Et ideo dicit. Que sursum sunt sapite etc.
Astruit vnū et aliud negat. Sapit autē que sursum sunt
qui fm̄ signas rationes ordinat vitā suā et de omnib⁹ ius
dicat s̄z eā. Itē. 3. Nec est sapiētia de sursum descēdens
Sapit aut̄ que sunt super terrā q̄ fm̄ terrena bona omnia
ordinat et iudicat. iudicans ea summa bona ps̄. 3. Et
gloria in cōfusione eoz qui terrena sapiunt etc. Deinde
de cū dicit. Mortui em̄ etc. Ponit ratio monitionis. Et
primo cōmēmorat quandā mortē. Secūdo innuit oculat
tationē cūcūda vite ibi. Et vita etc. Tertio docet huius
vite manifestationē ibi. Cū aut̄ xp̄s etc. Prius em̄ vnū
phibuit et aliud astruit. et nunc ad bec duo redit. Pri
mo sic. Non sapite que sunt terrena. quia mortui estis ter
rene conuersationi. Mortuus em̄ hūc vite non sapit ea
que sunt huius mundi. ita et vos si mortui estis elemētis
huius mundi. Ro. 6. Estimare vos mortuos esse qui
dem peccator viuentes aut̄ deo etc. Eia. 26. Mortentes
non viuant. gigantes non resurgāt etc. Cū aut̄ dicit. Si
stimare etc. Subdit. Viuentes. Et ideo alia vita est cōcē
ta. vnde etiā hic dicit. Et vita vestra etc. Et hanc vitā ac
quirimus nobis per xp̄m. 1. cor. 3. Christus p̄ peccis no
stris mortu⁹ est. iustus p̄ iniustis etc. Quia vero bec vis
ta est p̄ xp̄m. xp̄s aut̄ est occultus a nobis. qz est in gloria
dei patris. Et similit̄ vita que per eū nobis dat̄ est in oc
culto vbi scilicet xp̄s est in gloria dei patris. p̄uērb. 3.
Longitudo dierū in dextera eius. et in sinistra ei⁹ diuitie
et gloria. ps̄. Quā magna mīliti do dulcedinis tue. quā
abscondisti timentibus te etc. Apoc. 2. Vincēt dabo mā
na absconditū etc. Ideo cū dicit. Cū aut̄ xp̄s etc. Ostēdit
quō manifestat̄ scilicet sicut et xp̄s quia dicit in ps̄. De
manifeste veniet. Et ideo dicit. Cū aut̄ apparuerit xp̄s
vita v̄ra. quia ip̄s est actor vite vestre. et quia in amore
eius et cognitione consistit vita vestra. Gal. 2. Cū ego
tam nō ego. vinit vero in me xp̄s etc. Tunc vos appare
bitis. 1. Job. 3. Cum apparuerit similes ei erim⁹ scilicet in
gloria. Itē. 3. Ab austro veniet et sanct⁹ de mōte phar
ran etc. Deinde cū dicit. Mortificate etc. Ordinat hu
manā actionē. Primo per cōhibitionē peccatoz. Secū
do per instructionē bonoz mox ibi. Induite vos etc. Cir
ca primū duo facit. quia primo p̄mittit monitionē. Se
cundo eius rationē exponit ibi. Expoliantes vos etc. Itē
rum prima in duas. quia primo prohibet vitia carnalia.
Secundo rationē assignat ibi. Propter q̄ etc. Circa pri
mum duo facit. quia primo ponit generalē phibitionē.
Secūdo explicat in speciali ibi. Que sunt etc. Dicit q̄ nō
debet̄ sapere que sunt sup̄ terrā : sed mortificate quicquid
terrenū et specialiter mēbra que sunt etc. Quod p̄t̄ ex
poni similitudinariē. quia conuersatio nostra est cōtinēs
multos actus. sicut corpus multa mēbra. et in cōuersati
one bona prudentia est sicut oculus dirigens . fortitudo
aut̄ sicut pes portās. In mala vero astutia sicut ocul⁹. p̄
tinacia vero sic pes. Bec q̄ mēbra sunt mortificāda. Vel
aliter de mēbris copozis carnalibus dixit. Mortui estis
etc. scilicet terrene conuersationi. Quō. Et respōdēs di
cit. Mortificate etc. Instantū ergo moriamur culpe. in q̄
tum viuificamur per gratiā. Ita em̄ gratie reparat nos
q̄tum ad mēbra nō totaliter q̄tum ad corpus p̄pter fos
mitē Ro. 7. Ego ip̄e mente serui legi dei. carne autem
legi peccati Et paulo ante. Video aliā legē in membris
meis repugnantē legi mentis mee etc. Qui ergo mortui
estis q̄tum ad mentē mortificate concupiscētiā in mē
bris q̄ sūt sup̄ trā in q̄tū sūt sup̄ trā et terrena corpora. 1. cor.
6. Castigo corp⁹ meū et in seruitutē redigo etc. id ē nō p̄
mittendo et se pertrahi ad carnalia. Et ideo ponit pecca